

Historie, ideologi og intellektuelle i Sydafrika

**Afvigende historieopfattelsers signifikans
under og efter apartheid**

Hvorfor er Sydafrikas historie vigtig?

- ↓ Fascinerende mikrokosmos, der kan give svar på globale problemer i forbindelse med racisme, lukkethed, fremmedhad og konfliktløsning
- ↓ Betydning for hele det sydlige Afrika og lovende eksempel på syd-syd samarbejde
- ↓ Mulighed for succes for vestlig civilisation, modernisering og politiske menneskerettigheder i en tredje verdens region
- ↓ Vestlig konkurrence over handel, bistand, og et voksende middelklassemarked

Flere grunde til at studere den sydafrikanske situation

- ↓ Folket har taget sin skæbne i egne hænder gennem selv-mobiliserede folkelige bevægelser
- ↓ Afslørende for muligheder og begrænsninger for social revolution og socialisme
- ↓ Strengt til international solidaritet i Norden
- ↓ Samfundsforskere / intellektuelle havde en vigtig rolle at spille i forsøget på at helbrede en delt nation
- ↓ Konkurrencedygtige akademiske miljøer tilbyder klassiske cases for strukturelle samfundsstudier

Hvorfor den historiografiske vinkel?

- ⇩ Komparativ forskning afslører forskellige overordnede forståelser af, hvordan apartheid-samfundet fungerede ...
- ⇩ ... og kombinerer dette med en undersøgelse af, hvordan førende samfundsforskere har deltaget i det og forsøgt at ændre det
- ⇩ ... og giver mulighed for selvrefleksion omkring den intellektuelles rolle i samfundet

Hvorfor holde fast i en forældet højre-venstre debat

- ↓ Hvordan kan det være at problemstillinger fra denne debat popper op hele tiden, hvis historien er afsluttet?
- ↓ Blev socialistiske visioner udraderet en gang for alle i 1990?
- ↓ Var de deltagende historikere bare nyttige idioter eller kan debatten stadig bruges til noget?

Realhistorie: Sydafrikas politiske historie

- ↓ 1910 - 1924: Engelsk alliance med boeroverklassen – Gold and Maize (Botha, Smuts)
- ↓ 1924 - 1933: NP/Labour-regering "Pact" indoptager de hvide arbejdere og boerlandbruget (Hertzog)
- ↓ 1933 - 1939: NP/SAP-partisammenslutning "Fusion", liberal indflydelse (Hertzog)
- ↓ 1939 - 1948: Allieret krigsdeltagelse stimulerer liberale tendenser (Smuts)
- ↓ 1948 – 1961 White baaskap
Petty apartheid
- ↓ 1961 – 1974 Separate Development
Grand apartheid, homelands
- ↓ 1974 – 1984 Stigende modsætninger
Modstanden organiseres
- ↓ 1984 – 1990 Protest og undertrykkelse
Massebevægelser og undtagelsestilstande

Skiftende opfattelser af historien

- ⇓ English-imperial (imperialist, colonial)
- ⇓ Settler (early nationalist, conservative)
- ⇓ Afrikaner-nationalist (republican, Afrikanerdom)
- ⇓ Liberal (early segregationist, progressive, Africanist)
- ⇓ Progressive (popular, communist, ANC, black nationalist)
- ⇓ Radical (neo-Marxist, revisionist, new school, structuralist, non-structuralist social history, feminist)
- ⇓ Postmodern (post-structural, post-colonial, anti-positivist, new cultural history)
- ⇓ Rainbowism (truth and reconciliation, Mandelaism)
- ⇓ New Patriotism (Mbeki's African renaissance)

Klassiske liberale holdninger

- ↓ Macmillan; Kiewiet; Walker; Frankel
- ↓ Forenende, universelle udviklingskonsekvenser
- ↓ Medfølelse, empati, personlig lykke i centrum
- ↓ Foreningsproces hen mod fælles økonomi
- ↓ Udviklingsoptimisme
- ↓ Frontierteori som forklaring på racisme
- ↓ Racisme som irrationel socialpsykologi
- ↓ Medansvar for tidligt "beskyttende" segregation
- ↓ Kun begrænsede rettigheder for afrikanere indtil de er blevet civiliseret

Liberale forbehold overfor apartheid

- ↓ Colour-bar job-reservering ignorerede kvalifikationer
- ↓ Markedsprisen på arbejdskraft blev forvrænget
- ↓ Konkurrenceevne og produktivitet blev underordnet samfundsstabilitet
- ↓ Indflytningskontrol bremsede arbejdstageres mobilitet
- ↓ Ultra-lave lønninger reducerede hjemmemarkedet
- ↓ Overdimensioneret stat og lukket administrativt apparat førte til ressourcemisbrug

Liberales forventninger til ændringer

- ↓ Kapitalejere vil realisere deres ressourcer på en fri og rationel måde
- ↓ Stigende behov for uddannet arbejdskraft
- ↓ Kontakter mellem hvide og sorte arbejdere vil nødvendigvis blive normaliseret
- ↓ Racefordomme vil blive undergravet
- ↓ Hvides levestandard bliver truet uden liberalisering
- ↓ De hvide vil bestemme sig for økonomisk vækst

Liberale konklusioner

- ↓ Markedsøkonomi og raceadskillelse / apartheid er hinandens modsætninger
- ↓ Voksende konflikt mellem moderne kapitalisme og Afrikanerdom
- ↓ Farveblind kapitalisme vil ødelægge systematisk racisme

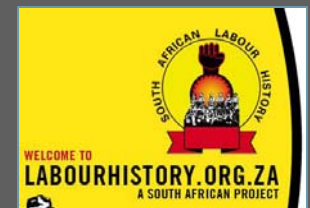
Det radikal-revisionistiske syn på apartheid I

- ↓ Politisk mekanisme til økonomisk udnyttelse og arbejdskraftkontrol
- ↓ Fungerede lang tid som et rationelt system for de herskende klasser
- ↓ Særlig type af indre kolonialisme udnyttede de traditionelle samfund
- ↓ De hvide opretholdt deres privilegier gennem en klasseoverskridende alliance
- ↓ Formerne for raceundertrykkelse ændredes i takt med kapitalens behov

Det radikale syn på apartheid II

- ↓ Kapitalistisk udvikling og racediskrimination var komplementære elementer
- ↓ Afrikaanernationalismen blev skabt af boer-små-kapital, hvide farmere og hvidt arbejder-aristokrati
- ↓ Engelske mineejere accepterede omfordeling gennem høje hvide lønninger for at splitte arbejderne og sikre stabilitet
- ↓ Kapitalistisk økonomisk vækst understøttede hvidt overherredømme gennem lang tid

De intellektuelles Post-apartheid engagement

- ↓ Fraværet af et socialistisk alternativ betød spredning af de revolutionære kræfter
- ↓ Fra kamp mod staten til støtte af nationsopbygning
- ↓ Fra non-profit idealisme til karriereprofessionalisme, konkurrenceevne og pragmatisk indflydelse
- ↓ Fra anonym, lokal tilknytning til mediesynlighed
- ↓ Skepsis overfor African Patriotism
- ↓ ANC's socialdemokratisme bliver set som en underlig blanding af ny-liberalisme og Brezhnevisme

Historie, ideologi og intellektuelle i Sydafrika